

Suomen Kuurosokeat ry

Keskustoimisto

PL 40, 00030 Iiris

Käyntiosoite: Marjaniementie 74, Itäkeskus, Helsinki

Puhelin (09) 5495 350

Tekstipuhelin (09) 5495 3526

Faksi (09) 5495 3517

Sähköposti kuurosokeat@kuurosokeat.fi

Kuurosokeiden Toimintakeskus

Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere

Puhelin (03) 3800 500

Tekstipuhelin (03) 3800 501

Faksi (03) 3800 505

Sähköposti toimintakeskus@kuurosokeat.fi

Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus

Kukkumäentie 27, 40600 Jyväskylä

Puhelin (014) 446 110

Tekstipuhelin (014) 446 1128

Faksi (014) 446 1140

Sähköposti kuntoutumiskeskus@kuurosokeat.fi

Aluetoimistot:

Rovaniemi, Oulu, Kuopio, Vaasa, Jyväskylä, Tampere, Joensuu, Turku, Kouvola, Helsinki

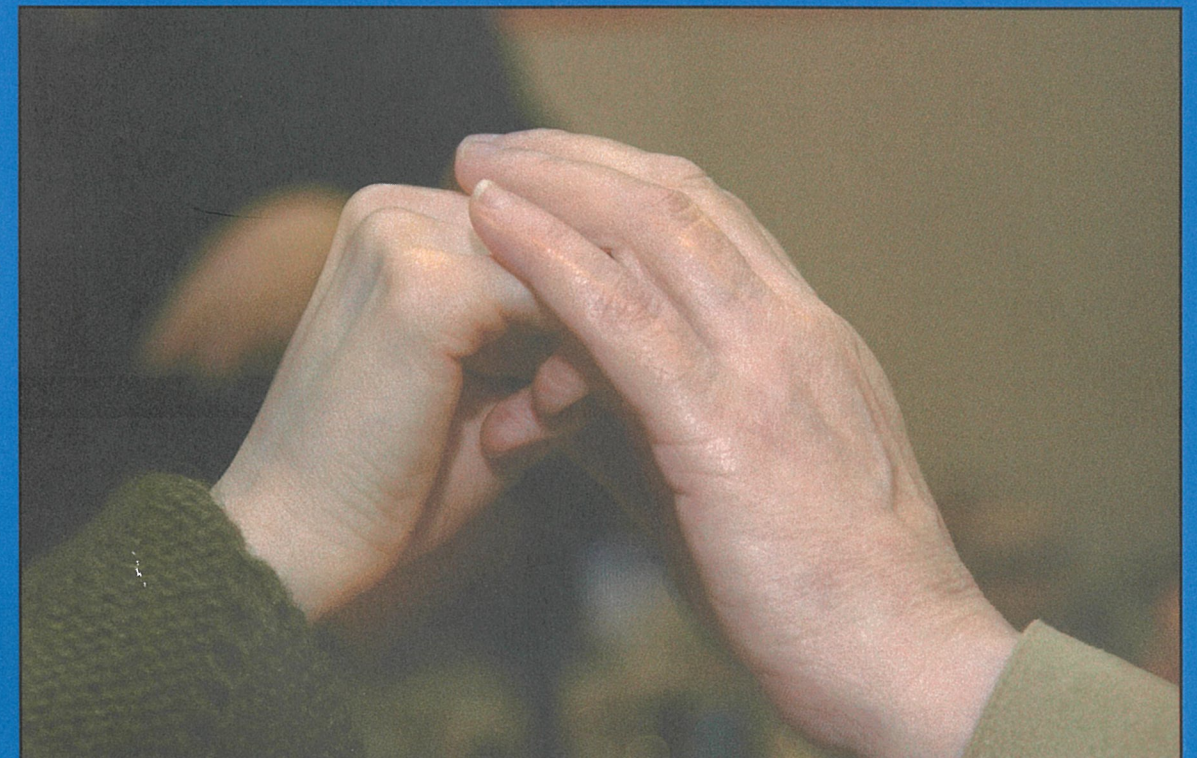
www.kuurosokeat.fi

Suomen Kuurosokeat ry

Tavoiteohjelma 2005-2014

“Kuurosokeiden omaehtoinen, itsenäinen,
hyvä elämä tasavertaisessa yhteiskunnassa”

Tuntosarvi 6-7 B 2006

Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa ohjaavia arvoja ovat:

- ihmisarvon kunnioittaminen
- tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus
- yhteisvastuullisuus, solidaarisuus ja suvaitsevaisuus,
- ammattitaitoisuus.

Järjestön periaatteena on, että kuurosokeat tekevät päätöksensä itse. Heillä on oltava itsenäinen päätäntävalta henkilökohtaisissa ja yhteiskunnallisissa asioissa.

● ● Suomen Kuurosokeat ry:n tavoiteohjelma 2005-2014

● ●

Julkaisutiedot: Suomen Kuurosokeat ry 2005
ISSN 0358-2280
Painopaikka: Cityoffset, Tampere
Taitto: Tuija Wetterstrand
Kannen kuva: Kalle Kiviniemi

Sisällys

1 Johdanto	7
2 Yhdistyksen tarkoitus ja arvot.....	7
3 Kuurosokeiden oikeudet ja niiden toteuttaminen.....	8
1. Oikeus olla kuurosokea	8
Toteutus.....	8
2. Oikeus täysipainoiseen elämään yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä	9
Toteutus.....	9
3. Oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja opetukseen	9
Toteutus.....	10
4. Oikeus itsenäiseen ja omaehtoiseen liikkumiseen.....	11
Toteutus.....	11
5. Oikeus laadukkaaseen ja yksilölliseen elinikäiseen kuntoutukseen	11
Toteutus.....	12
6. Oikeus elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.....	12
Toteutus.....	12
7. Oikeus työhön ja toimeentuloon	13
Toteutus.....	13
8. Oikeus oman asuin- ja elinympäristön valintaan	13
Toteutus.....	13
4 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	14

Suomen Kuurosokeat ry:n tavoiteohjelma 2005 - 2014

1 Johdanto

Tässä tavoiteohjelmassa esitetään Suomen Kuurosokeat ry:n arvot ja päämäärät sekä niiden toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet. Kuurosokeita ovat henkilöt, joilla on vaikea kuulo- ja näkövamma yhdistelmä. Tässä tavoiteohjelmassa on käytetty kuurosokeista ja vaikeasti kuulonäkövammaisista yhteistä nimitystä kuurosokea. Tavoiteohjelma osoittaa, mihin suuntaan kuurosokeat haluavat itse suunnata kuurosokeustyötä seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Tavoiteohjelman perustana on yhdistyksen toiminta-ajatus: "Kuurosokeiden omaehtoinen, itsenäinen, hyvä elämä tasavertaisessa yhteiskunnassa." Tavoiteohjelman lähtökohtana ovat kuurosokeiden tarpeet sekä nykyiset oikeudet ja palvelut, kuurosokeustyön keskeiset arvot, YK:n kuurosokeiden julistus vuodelta 1981 sekä kuurosokeuden eri määritelmät. Lisäksi on otettu huomioon yhdistyksen säännöt.

2 Yhdistyksen tarkoitus ja arvot

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntöjen pykälässä 2 todetaan:

Tarkoitus

Yhdistys on kuurosokeiden ja vaikeasti kuulonäkövammaisten asiantuntija-, etu- ja palvelujärjestö Suomessa. Näissä säännöissä termillä kuurosokea viitataan aina kuurosokeisiin sekä vaikeasti kuulonäkövammaisiin.

Yhdistyksen tarkoitus on poistaa kuurosokeille sekä heidän perheilleen vammasta aiheutuvia haittoja sekä edistää kuurosokeiden tasa-arvoa yhdistyksessä ja koko yhteiskunnassa.

Yhdistyksemme toimintaa ohjaavia arvoja ovat:

- ihmisarvon kunnioittaminen
- tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus
- yhteisvastuullisuus, solidaarisuus ja suvaitsevaisuus
- ammattitaitoisuus.

Järjestön periaatteena on, että kuurosokeat tekevät päätöksensä itse. Heillä on oltava itsenäinen päätäntävalta henkilökohtaisissa ja yhteiskunnallisissa asioissa. Kuurosokeille kuuluu tiettyjä oikeuksia, joiden on toteuduttava.

3 Kuurosokeiden oikeudet ja niiden toteuttaminen

Tavoitteenamme on yhdistyksen toiminta-ajatuksen mukaisesti turvata kuurosokeille omaehtoinen, hyvä elämä tasavertaisessa yhteiskunnassa.

1. Oikeus olla kuurosokea

On oikeus syntyä ja elää kuurosokeana. Itsensä hyväksyminen, tietoisuus yhdistelmäammastaan ja vastuun kantaminen omasta elämästään on tärkeää.

Yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla kuurosokeus on tunnistettava ja tunnustettava omaksi yhdistelmäammakseen. Erilaisia kommunikaatiotapoja käyttävät ihmiset ovat tasavertaisia. Kuurosokealla on oikeus käyttää omaa kieltään ympäristönsä kanssa kommunikoidmiseen. Hänellä on oikeus saada palveluja omalla kommunikaatiotavallaan, tarvittaessa tulkin tai oppaan avulla. Kuurosokeilla on oikeus omaan kulttuuriin ja oikeus saada tietoa kaikesta siitä, mikä helpottaa heidän elämäänsä.

Vanhemmilla on oikeus päättää tulevan lapsensa syntymisestä.

Toteutus

- Tiedotamme päättäjille ja yhteiskunnan eri tahoille kuurosokeudesta.
- Selkeytämme kuurosokeuteen liittyviä käsitteitä.
- Teemme kuurosokeiden kommunikaatiotapoja yleisesti tunnetuiksi.
- Kiinnitämme huomiota kuurosokeiden kuntoutukseen ja fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Lehtien yms. materiaalien saatavuutta on

parannettava, harrastustoimintaa kehitettävä ja kulttuuripalveluita mahdollistettava.

- Suunnittelemme kuurosokeille yhteisen kuurosokeusmerkin, jonka käyttö olisi vapaaehtoista.
- Vaikutamme siihen, että kuurosokean itsenäinen päätäntävalta omiin asioihinsa säilyy ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnan asioihin esimerkiksi äänestämällä.
- Kiinnitämme huomiota kuurosokeiden fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

2. Oikeus täysipainoiseen elämään yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä

Täysipainoiseen elämään kuuluu mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin, päättää omista asioistaan ja tulla kuulluksi. Tärkeitä asioita ovat myös opiskelu, työ, harrastukset ja hyvä omanarvontunne. Lisäksi elämää helpottavat perhe, elämäkumppani, ystävät ja vertaistuki. Kuurosokealla on myös oikeus saada ulkopuolista apua tai henkilökohtainen avustaja.

Toteutus

- Vaikutamme yhteiskunnan päättäjiin niin, että oikeudet vammaispalveluihin säilyvät ja niitä parannetaan.
- Korostamme tukiverkoston ja vertaistuen merkitystä.
- Tuemme taloudellisesti jäsenistömme osallistumista yhdistystoimintaan ja vapaa-ajan- ja virkistystoimintaan.
- Kehitämme ja tuemme kuurosokeiden harrastusmahdollisuuksia.
- Kehitämme monivammaisten kuurosokeiden päivä- ja opetustoimintaa.
- Korostamme omaisten merkitystä ja mukanaoloa.

3. Oikeus omaan kieleen, kulttuuriin ja opetukseen

Kuurosokealla on oikeus oman kielen - viittomakielen tai muun kommunikaatiomenetelmän - käyttämiseen ja ylläpitämiseen. Hänen on saatava monipuolista kommunikaatio-opetusta. Jokaisella kuurosokealla on oikeus riittävään ja laadukkaaseen tulkkipalveluun ilman tuntirajoituksia. Opastus ja ympäristön kuvailu ovat osa kuurosokeille tulkkauksia. Yhdistys huolehtii siitä, että jokaisella kuurosokealla, joka on oikeutettu tulkkipalveluun, on tulkkipäätös. Yhdistys huolehtii myös, että tulkkipäätöstä noudatetaan.

Kulttuuripalvelut ja oman kulttuurin vaaliminen edistävät henkistä hyvinvointia. Vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät tulee saada oppiaineeksi kouluhin. Apuvälineiden saatavuus on turvattava asuinkunnasta riippumatta.

Kuurosokealla on oikeus vaivattomaan tiedon saantiin ja tuottamiseen yksilöllisellä tavallaan. Hänen on saatava myös tarpeellista ja monipuolista tietoa ympäristöstään.

Toteutus

- Vaikutamme päättäjiin niin, että tulkkipalvelujen tuntirajoitukset poistetaan ja kuntakohtaiset palvelut ja hakumenettelyt saadaan yhdenmukaisiksi.
- Tiedotamme kuurosokeudesta viranomaisille, mm. sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle.
- Seuraamme tulkkien koulutusta ja vaikutamme sen kehittämiseen.
- Tiedotamme kuurosokeille tulkin roolista, viittomakielen ohjaaja- ja opaspalveluista sekä vapaaehtoistyöntekijöiden saatavuudesta.
- Lisäämme ja monipuolistamme kommunikaation opetustamme, joka on tarkoitettu kuurosokeille ja heidän omaisilleen sekä yhdistyksemme työntekijöille.
- Tiedotamme viittomakielestä ja uusista viittomista. Opetamme viittomakieltä ja sormiaakkosia kädestä käteen.
- Tuotamme kommunikaatiomateriaalia, mm. kirjat käteen kuvattavista kohokirjaimisista suuraakkosista sekä piste- ja sormiaakkosista.
- Vaikutamme siihen, että kulttuuri tulee laaja-alaisesti tutuksi kuurosokeille. Kulttuuripalveluiden tulee olla vaivattomasti saatavilla sopivalla kommunikaatiotavalla. Teemme kuurosokeiden omaa kulttuuria, esimerkiksi koskettamista ja katsekontaktia, tunnetuksi.
- Kehitämme järjestöimme tiedotustoimintaa ja tiedonvälityspalveluita. Kiinnitämme huomiota siihen, että tieto on kuurosokean tarvitsemassa muodossa vaivattomasti saatavissa (lehdet, oppaat, uusi teknologia, yhteistyö muiden järjestöjen tiedontuotannon kanssa).
- Kiinnitämme huomiota maahanmuuttajien tarpeisiin.
- Koulutamme kuurosokeita atk-tukihenkilöitä (sonettilaisia) ja kannustamme käyttämään heidän palvelujaan.
- Vaikutamme TV:stä saatavan informaation muotoon: ohjelmien tekstin kokoa, tekstin ja taustan väriä on voitava muuttaa ja ulkomaisiin elokuviin on saatava viitonta. Lisäksi tarvitaan pistekirjoitukseen perustuva tekstitelevisio. Tieto pitäisi pystyä muuttamaan sellaiseen muotoon, joka sopii kuurosokealle.
- Vaikutamme viranomaisilta saatavan tiedon muotoon ja laatuun (grafiikka, tekstin koko, äänitys). Kuurosokean on kaikissa elämänsä vaiheissa

saatava tietoa sellaisessa muodossa, jossa hän pystyy vastaanottamaan sitä. Mikäli viranomaiset eivät tuota tietoa oikeassa muodossa, heillä on velvoite myöntää apuvälineitä tai taloudellista tukea tiedon muuttamiseen ymmärrettäväksi.

4. Oikeus itsenäiseen ja omaehtoiseen liikkumiseen

Rajoittamaton kuljetuspalvelu, kuurosokeiden kanssa toimivien opastustaito ja hyvät apuvälineet edistävät kuurosokean liikkumista. Kuurosokean tulee saada elinikäistä ja yksilöllistä ohjausta liikkumistaidon opettelemiseen ja kuljetus- ja avustuspalveluja silloin, kun niitä tarvitaan.

Toteutus

- Vaikutamme yhteiskunnan päättäjiin niin, että vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua parannetaan kuurosokeiden liikkumista rohkaisevaksi: kuljetuspalveluna saatavien matkojen omavastuun pitää olla maanlaajuisesti kohtuullinen, palvelukortin käytön mahdollista ja henkilökohtaisen avustajan saamisen helppoa. Syrjäseudulla asuvien liikkumisongelmat on otettava entistä paremmin huomioon. Joukkoliikennettä on kehitettävä kuurosokeille sopivammaksi. Katujen nimikilvistä on tehtävä isompia ja liikennevaloihin on saatava täristintekniikalla toimivia äänimerkkejä. Kuljetuspalveluja on yhtenäistettävä ja kehitettävä kuntien yhteistyönä.
- Vaadimme, että kuljetuspalvelujen tuottajille määritellään yhtenäiset ohjeet palvelujen laadusta ja laskutuskäytännöistä.
- Vaadimme tulkkipalvelujen tuottajille yhtenäiset laskutuskäytännöt.
- Vaadimme kuurosokeuteen perehtyneitä liikkumistaidon ohjaajia.
- Lisäämme kuurosokeiden opastamisen ja kuvailumenetelmien taitoja kuurosokeiden parissa työskenteleville. Ohjauksella edesautetaan kuurosokeiden turvallista liikkumista.
- Seuraamme liikkumisessa tarvittavien apuvälineiden kehittämistä (esim. valkoiseen keppiin saataisiin kuurosokeutta ilmaisevia opasteita).

5. Oikeus laadukkaaseen ja yksilölliseen elinikäiseen kuntoutukseen

Kuurosokean on saatava tietoa erilaisista kuntoutumismuodoista ja apuvälineistä. Hänen kuntoutumistarvettaan tulee jatkuvasti arvioida ja seurata. Fyysisen ja psyykkisen kuntoutuksen saaminen on välttämätöntä. Erityisen tärkeää se on silloin, kun vamman asteessa, elämäntilanteessa tai apuvälinekehityksessä on tapahtumassa muutos. Kuntoutuksessa on

kiinnitettävä huomiota yksilöllisyyteen, tavoitteellisuuteen ja tiedottamiseen. Myös sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämisestä huolehtiminen on tärkeää.

Toteutus

- Annamme kuurosokeille ja kuntoutuksen rahoittajille tietoa mm. viittomakielisen kuntoutuksen tärkeydestä ja vaihtoehtoisista kuntoutusmuodoista. Kuntoutuksen on perustuttava asiakkaan tarpeisiin. Apuvälineiden käyttöä on opastettava.
- Vaadimme, että palvelusuunnitelmia laaditaan ja niitä noudatetaan esimerkiksi Kelassa ja muissa virastoissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- Kehitämme oman yhdistyksemme tarjoamaa kuntoutusta ja koulutamme henkilökuntaamme.
- Tuemme jäsenistömme apuvälineiden saantia ja kuntoutusta.

6. Oikeus elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen

Kuurosokealla on oikeus itse päättää koulutuksestaan, opiskelupaikastaan ja ammatinvalinnastaan. Elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen kuuluvat myös harrastukset ja vapaa-ajantoiminta. Kuurosokealla on oltava saatavilla avustajia, apuvälineitä ja oppimateriaalia soveltuvassa muodossa.

Toteutus

- Tiedotamme erilaisista opiskelumahdollisuuksista kuurosokeille ja lisäämme tiedotusta viranomaisille.
- Järjestämme monipuolista kommunikaatio-opetusta. Olemme mukana Pohjoismaisen kuurosokeiden henkilöstön koulutuskeskuksen (NUD:n) toiminnassa.
- Hyödynnämme projektimme tuloksia koulutuksessa ja opetuksessa.
- Edistämme kuurosokeiden opiskelijoiden tasavertaisuutta muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelutulkki tai henkilökohtainen avustaja on saatava tarvittaessa. Oppilaitoksen pitää huolehtia siitä, että opetusmateriaalit ovat saatavilla kuurosokeiden tarvitsemassa muodossa.
- Kehitämme kerho- ja vapaa-ajantoimintaamme jäsenistömme toiveiden mukaisesti.

7. Oikeus työhön ja toimeentuloon

Jokaisella kuurosokealla on oikeus koulutustaan tai ammattiaan vastaavaan työhön ja toimeentuloon. Työpaikalla häntä on kohdeltava tasavertaisena muiden kanssa. Kuurosokea työntekijä tarvitsee kuitenkin yksilöllisiä ratkaisuja ja tukiverkostoja. Jos kuurosokea ei työllisty, toimeentulo on turvattava riittävällä eläkkeellä.

Toteutus

- Korostamme päättäjille sitä, että yhteiskunnan tuki työnantajille on tärkeää. Valtion työllistämistukea ja tukea tulkkien palkkaamiseen on lisättävä. Ammatinvalinnanohjaajien koulutusta on kehitettävä, jotta ohjaus paranisi. Nuorten työnsaantiin on panostettava.
- Otamme oman yhdistyksemme palvelukseen kuurosokeita työntekijöitä.
- Tiivistämme yhteistyötä Arlainstituutin ja muiden opetuslaitosten ja yhteisöjen kanssa.
- Vaadimme, että työpaikoilla annetaan oikeaa tietoa kuurosokeudesta ja huomioidaan siihen liittyvät erityisjärjestelyt.

8. Oikeus oman asuin- ja elinympäristön valintaan

Hyvät asumisolosuhteet tukevat itsenäistä elämää. Vaihtoehtoisten asumisjärjestelyjen kehittäminen ja tukeminen on tärkeää. Yksilöllisten, joustavien ratkaisujen luominen lisää viihtyvyyttä asumisessa. Asumisen on oltava turvallista ja apuvälineiden täytyy olla saatavilla. Liikkumisen turvallisuutta on parannettava lisäämällä liikenneturvallisuutta.

Toteutus

- Vaadimme kuntia myöntämään maksusitoumuksen kuurosokean haluamaan asumiseen.
- Tiedotamme erilaisista asumismuodoista ja kehitämme toimivaa tukiverkostoa.
- Vaikutamme siihen, että palvelukeskusten toimintaa kehitetään niin, että niiden palvelut ovat saatavilla myös lähipiirissä asuville kuurosokeille.
- Vaikutamme asuinolosuhteiden ja ympäristön muokkautumiseen kuurosokeiden tarpeiden mukaisiksi.

4 Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Suomen Kuurosokeat ry on järjestö, jossa jäsenistö käyttää ylintä päätösvaltaa. Hallitus tekee päätökset ja ohjaa yhdistyksen toimintaa. Asiantunteva ja osaava henkilöstö työskentelee yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa, jotta tavoitteet saavutetaan. Yhdistys kouluttaa ja kehittää ammattitaitoista henkilöstöä.

Valitsemme tavoiteohjelmasta vuosittain painopistealueet toimintasuunnitelmaan: laadimme niille aikataulut ja rahoitussuunnitelmat ja määrittelemme keinot tavoitteiden toteuttamiseksi. Tiedotamme kuurosokeustyön tärkeydestä rahoittajille ja toimintamme tukijoille.

Seuraamme tavoiteohjelman toteutumista laatimalla seurantaraportteja kolmen vuoden välein. Seurantaraportit ja mahdolliset tarkistusehdotukset tuodaan hyväksyttäväksi vuosikokouksiin.

Hyväksytty vuosikokouksessa 28.11.2004.
Hyväksytty hallituksen kokouksessa 02/05, 11.3.2005.

Visio

Suomen Kuurosokeat ry:n visiona on maailma, jossa kuurosokea saa syntyä ja elää kuurosokeana - itsensä hyväksyen ja toisten hyväksymänä. Hänen vammansa ja sen aiheuttamat ongelmat tunnistetaan. Kuurosokea osallistuu elämään ja yhteiskuntaan sen täysivaltaisena jäsenenä.

Kuurosokea käyttää omaa kieltään ja kommunikaatiotapaansa ja saa niiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen koulutusta. Tulkkia ja henkilökohtaista avustajaa voi käyttää yksilöllisen tarpeen mukaan ilman rajoituksia. Kulttuuripalvelut ja oman kulttuurin vaaliminen, apuvälineiden saatavuus ja tiedonsaannin vaivattomuus ovat itsestäänselvyyksiä. Laadukas kuljetus- ja avustajapalvelu, liikkumistaidon ohjaus ja ympäristön suunnittelu mahdollistavat itsenäisen ja omaehtoisen liikkumisen. Kuurosokea saa yksilöllistä, hänelle suunniteltua kuntoutusta.

Kuurosokea päättää itse koulutuksestaan, opiskelupaikastaan ja ammatinvalinnastaan. Hän hakeutuu koulutustaan ja ammattiaan vastaavaan työhön ja tekee sitä tasavertaisena muiden kanssa. Kuurosokea valitsee itse asuin- ja elinympäristönsä. Koulutukseen, työhön ja asumiseen liittyvät tukipalvelut ja apuvälineet järjestetään yksilöllisten tarpeiden mukaan.